

Kirkja og átrúnaður í Sovjetsamveldinum:

Hvat er veruleiki og hvat er falsan

Eftir Hagna av Heiði, sum lesur russiskt í Sovjet. Hetta er síðsti partur. Fyrsti og annar partur vóru í Sosialinum 17. og 24. februar

Óargadýr

Tað kann ikki dyljast, at nógv fólk, eisini trúgvandi, halda, at frælsi er rætturin at gera sum teimum lystir. Sovjetska lóggávan bannar nýtslu av gudstænastum til framfærslu av politiskum ágangi móti stýrinum, eggjan til antisosiala framferð og fremjan av perversum løstingarrítulalum. Tó, eisini og í Føroyum og umheiminum eru eisini í Sovjetsamveldinum viðgongd trúgvandi av ymsum slag. Munurin er tann, at í Sovjet sita myndugleikarnir ikki hendir í favn og lata tilkann átrúnaðarligan ágang ganga út yvir børn og hampafólk.

Avísir oddafiskar hjá viðgongdum nýrembingum, sum til dømis Jehova vitni, forbjóða trúarfeløgum sínum at taka lut í samfelagslívnum, at

fara á val, vitja mentanar- og útbúgvingarstovnar, lurta eftir útvarpinum og lesa blóðini, fara til lækna ella tæna í herinum (hernaðarskylda er); tí gera tey so, fáa tey alla Guds vreiði oman yvir seg.

Georgij Vins er ein av hesum sokallaðu »pínslarvátunum«. Hansara sak var fyrri í landspartarættinum í Kiev, har tað kom fram, at hann hevði eggjað trúarfeløgnum til ólógligar gerðir, lógarbrót. Vins sjálvur ríkaði seg upp av peningagávum frá glaðbeintum trúgvandi, krógvaði veruligu stóðina á úrtøku síni og smeyg sær undan skatti. Ein lagnutung ólukka fyrri ein hermman, ið æt Ivan Mosjejev, hevði alstóran tyding í sakini hjá Vins. Tá ið Mosjejev svam í Asovsjónum í juli mánaði 1972, druknaði hann fyrri eygunum á fleiri baðandi. Allar royndir at fáa liv í

hann aftur miseyndaðust hóast strevið hjá einum lækna, ið búði í nánd, og frá hjálpartænastuni. Læknakanningin prógvaði druknivanlukkuna sum deyðsorsøk. Tó, Vins fekk onkran at gera eina foto-mynd, ið sýndi sjónlig »merki av pínsu« og »banasár« á kroppi Mosjejevs, og Vins byrjaði sjálvur at geva faldarar og »bróðratíðindi« út, ið bóru lygn og sleg millum sektaristarnar, um at sovjetski herurin og stýrið stóðu aftan fyrri druknivanlukkuna. Vins skrivaði, at fólk hjá sovjetska herinum, eftir at baptisturin Mosjejev »sýtti at tæna í herinum«, — »bukaðu hann til avlív«, koyrdu kroppin oman til sjóarmálan í einum bili við bókstavunum »Pravda« á síðuni (!) og blakaðu kroppin á bláman, — hetta á alljósum degi, framman fyrri nógvum fólki!

Semjon Mojsejev, bróðir Ivan, segði aftaná, at stutt framman undan deyðanum skrivaði Ivan í upprittsbók sína: »Stýrið boðar okkum at fara til sjós og venda aftur! Kristus boðar okkum at fara til sjós og ikki koma aftur!« Og soleiðis hevði tann orkymlaði Ivan gjørt. Bróðir hansara skrivaði í brævi sínum til Ráðið fyrri átrúnaðarviðurskiptum, at tann veruliga orsök til deyða Ivans vóru Vins og hansara menn; tí hetta var fylgjan og endabresturin av einari væl ætlaðari ráðagerð teirra sektarisku. Teir vildu gera ein stóran pínslarvát burtur úr honum, halga hann sum ein »deyður fyrri Kristus«, og á henda hátt dálka landsins sosialistisku skipan.

Í dag býr Vins í USA, har hann trivist væl í øllum orskapinum.

Hetta var bert eitt dømi av mongum.

Ein, nevndur Volosjin, skipaði eisini ein trúarból og eggjaði limunum miðvíst til at bróta landsins verðsligi lógir. Hann fekk fólk frá at taka imóti eftirløn og peningahjál frá landinum, enná læknahjál.

Ein kvinna, sum var rættiliga »gandað« av hesum manni, doyði av lungnabruna, tí hon vildi ikki fara til lækna. Volosjin aftraðist ikki í at fremja sálárliga neyðtøku í kravi sínum um fullkomið lýdni frá trúarfólkinum. 15 ára gamla dóttir hansara, Dina, visti seinni at siga frá, at pápin sýtti henni og tveimum yngri systurum hennara at ganga í skúla, og tær torðu ikki at muta imóti. »Pápi bukar okkum illa fyrri litið og einki«, segði dóttirin. »Tá hann sá, at eg hevði sett hárið upp, leiddi hann meg á bønarmoti, har hann fór at sláa meg, til eg blóddi bæði úr nos og munn. Eini sjei fólk vóru til staðar...tey fóru at kuta hárið av mær; eg græt ógliga...Helt at pápi fór at lemja meg til avlív.«

Onkursvegna skræddi eg meg leysa og rann út á gøtuna...Eg vil ganga í skúla sum aðrar gentur og fari ongantíð heim aftur til mammu og pápa«. Yvirgangskroppurin Volosjin varð dómur

fyrri kriminalitet, ikki fyrri trúna.

Í miðjum januar mánaði 1980 leiddu átrúnaðarfanatikarar Mariu Kuts, fødd í 1954 og búði í nánd av Lvov, oman í ána Tismennitsk at doypast. Teir fingur neyðardýrið at standa í tí isakøldu ánni tveir liðlangar tímar ta náttina. Úrslitið varð, at frostbitnu fótur hennara máttu skera burtur á sjúkrahúsi. Fram kom, at fanatikararnir høvdu baksast við Mariu fimm ár frammanúrðan úrslitaleyst.

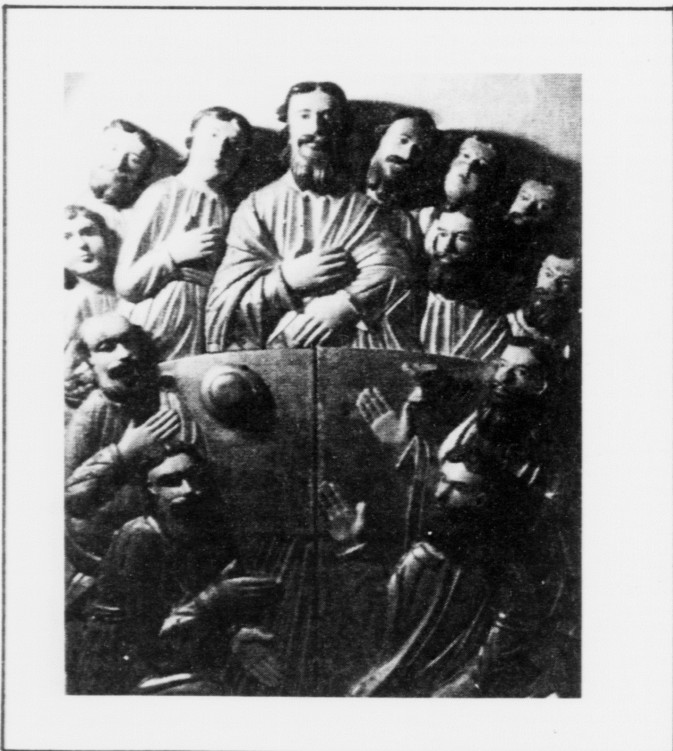
Hetta eru viðgongdar, ræðuligar gerðir. Tað er sjálvsagt, at myndugleikarnir alla tíð hava forfylgt sovordnum yvirgangskroppum og halda á við tí. Royndir hjá ávisum »seyðamonnum« at finglast við ólógligt virksemi, undir trúarinnar veingjabreiði, verða hvassliga fordømdar av sovjetska fólkinum, ikki minst teimum trúgvandi. Kirkjufólkið hjá Santa Nikitakirkjunni, í nánd av Moskva, setti se gupp imóti gudstænastunum hjá Dmitrij Dudko presti go útiðstí honum fyrri antisosialu prædikur hansara. Prædikur hansara fevndu langt út um kirkjuskýldurnar; tær vóru eisini álop á kommunistaflokkinn, stýrið og lóginar. Myndugleikunum var ovboðið, tá Dudko, eftir at kirkjufólkið hevði givið honum durafjórðingin, knýtti ólógligt samband við landsfiggindaligar undirgravingarfelagskapir úttanlands og lat teimum illkynjaðar lygisögur um viðurskipti teirra trúgvandi í landinum. Tá Dudko at enda sat ákærður í rættinum, váttaði hann seg sekan og iðraði sínar »syndir«. Blaðfólkinum greiddi hann frá aftaná: »Virsemi mitt gjørdist landsfiggindaligt, mest av tí, at tað var eggjað til og stýrt uttaneftir«. Dudko-sakin varð nógv havd á lofti í Sovjet. Ionafan, biskupur í Moldaviu, segði í blaðsamrøðu sína hugsan: »Dudko er eitt rámandi dømi um, hvat ið kann henda einum, ið byrgir seg av frá fólki sínum«. Serapion, erkebiskupur fyrri staðin Vladimir og Susdal, mælti, at tað var

pinligt fyrri allar ortodoksar kristnar at ásanna, at vegna lygisøgurnar hjá hesum prestinum gjørdist propagandaverkið vestanfyrri ført fyrri at spjaða alsamt fleiri andstyggilig ósannindi og sá misálit á liv og virki hjá kirkjunni.

Ein annar slukur, av borgaraskapsins pressu vestanfyrri rúptur »matur pínslarvátur«, var ortodoksi presturin Gleb Jakunin, sum varð tikin úr kirkjutænastuni, enná av sjálvum patriarkinum, fyrri ógudiligt virksemi og brot á kirkjureglurnar longu í 1966. Jakunin nýtti gudshúsið sum amboð til sjálvsríkan úttan arbeiði. Hann var herviligur at tokna út virðið á ikonum og kirkjugulli. Kennandi ávisøgu Jakunins, er ilt at kalla henda tvihamaða prest »mætan pínslarvát« ella nakað, ið ber á tað. »Hann er ein svikari, og vit biðja um at vera vard imóti hesum slagnum«, skrivaði kirkjufólkið hjá kirkjunni »Óvæntugleði« í Moskva í eini áheitan til kirkjuráðið. Ja, hetta er tað slagði, ið ávisar propagandasmiðjur vestanfyrri hava álit á.

Keldurnar

Eftir at hava lisið hesa grein undan minum grífliga verða tó nógv sitandi í sínum illtrúni til ó míni. Til hetta er at siga, at stórar partur av hesum tilfari er tikin úr munnum á øðrum fólki, eysturlendskum eins og vesturlendskum; endurgivnar eru gitnir kirkjuleiðarar, og hópur av bókum erlisin. Somuleiðis hevur tað ligið væl fyrri hjá mær, lesandi her í Moskva, at spurt ein og hvønn, gudloysing sum trúgvandi, um viðurskiptini. Samrøða er gjørd við prest og kann altíð gerast um aftur, um á leikar hjá onkrum. Øll hava verið blíð og hjálpsom at svara aftur. Keldur minar eru feskar, itokiligar og álitandi. Verri stendur til hjá tí illtrúna færoyinginum, ið verður diktur undir í hópi av fúlasta sovjetfiggindaligum lesnaði. Kann hann lita á sínar tíðinda-keldur? Og nú stingur tann altýðandi spurning-

»Heilaga kvøldmál'tíðin«. Træskurður frá 17. öld í Spaso-Prilutskij-klostrinum í Volgda